

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 83 (10375)

1977 чыдаың апрель 9, суббота

1925 чылда үдүсизлеткен

Өрттө 2 коп.

ЧУРУКТА:
СЭКП ТК-нын
Чингине секретары
Л. И. Брежневтиң
Ясир Арафат-биле
ужуражышкыны.
(СЭТА).
(Чуруктуу фототе-
леграф-биле алган).

ОКТАБРЬ-60

УЛУГ ОКТАБРЬНЫҢ 60 ЧЫЛ ОЮН АЖЫЛ-ИШКЕ ЧАА-ЧАА ЧЕДИИШКИННЕРИВИС-БИЛЕ УТКУУЛУҢА!

ШАЛЫПЧЫ АЖЫЛ-БИЛЕ

Бистиң Тываның бугурукчу кустерин улам ийик комплексти хөгжүдөр талазы-биле СЭКП ТК-нын болгаш ССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң доктаалыга сорук киргеш, «Тыва сепкаге-тулук» трестин тудук кезектери болгаш конструкторлар кылар завод бо чылдың бирги кварталында планныг онаалдарын чедишкенин күсседиң, шалыпчы ажылдаан.

Ук бугуруге бо чылдың эртен үш айында 230 муң рубльдиң продукцияны сайгар турган, ону 236 муң рубльге боттандырган. Ийик продукция бугуругезин завод 108,7 хуу күссеткен.

Заводта цехтер аразында социалист чарышка ийик дилер цех (начальник В. Маслов) бирги черин алган. Бо коллектив 1977 чылдың эртен айларында 129 муң рубльдиң продукцияны сайгар турган. Квартал түнөсүндө үш күн, ук план 139 муң рубльге күссеткен болган.

— Шың чыл бугуруга-ла ийик дилер цех хөгжүдүгү ажил-агылыг коллектив турган. Ийик онаалдары доктаал күссеткенин келген. Оң удурукчузуна дуржууга ийик ажилчы, коммунист Валентин Павлович Масловту тумуялаан соонда, цехтин ажилы окжон, мурнакчыларын одурууга кирип келген—деп, заводтук кол инженер В. А. Попов чуталаан.

Бо чылдың бирги кварталында бригадалар аразында чарышка ийик дилер цехтин этанок болгаш пилорамисттер бригадалары тилекчи болган.

Д. ИРГИТ.

Мурнакчы коллективтер КӨВҮДЭЭН

Оңу беш чылдың ийги чылын баштайгы кварталында «Тыва кедэ тулук» трестин дыма хой организациялары планныг онаалдарын амыр күссеткен. Оң уланыңан трест бо чылдың эртен үш айында керээлиг ажилдарың планын 100,1 хуу күссеткен.

«Тыва кедэ тулук» Кызылда № 62 өжүрү чоруур мехколхозназы КМН-лар аразында калбарган социалист чарышка тилекчи болуп үнген. Ук тудук организациязы бо чылдың бирги кварталында 780 муң рубльдиң керээлиг ажилдарын кылар турган, ону 846 муң рубль кылар күссеткен.

Трестин Бай-Хаанта 585 дууларгы мехколхозназы керээлиг ажилдарың планын 106,5 хуу, Туранда № 957 КМН онаалдарын 100 хуу күссеткен, тилекчилериниң одурууга кирген.

Трестин механизация эргели бо чылдың эртен үш айында бодунуң куму-биле 203 муң рубльдиң ажилдарын кылар турган, 221 муң рубль чедирген.

(БИСТИҢ КОРР.).

ЧАСКЫ ХОВУ АЖЫЛДАРЫНГА УТКУШТУР

БЕЛЕТКЕЛДИҢ СӨӨЛГҮ ХҮННЕРИ

Кышкы кылын шугаалаан хову-шөдөр аштып ателээр. Ам часкы хайымныг иш тарыга шөдөргө удаас димиреп ателээр. Бүгү совет улуска СЭКП ТК-ның Чагазынга, Тыва АССР-ниң бугурукчу кустерин улам ийик комплексти хөгжүдөр дугайында СЭКП ТК-нын, ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалыга болгаш ССР-ниң профессионалдар ажилдериниң XVI съездинде СЭКП ТК-нын Чингине секретары Л. И. Брежневтиң чутазына сорук киргеш Чоен-Хемчик районда «Большевик» совхозтун ажил-инчилери часкы тарыгага белеткеди дүргөдип турар.

Оңу беш чылдың ийги чыланда совхоз 3800 га черге кедэ ажил-агыл культура-ларын тарып. Тараа культура-ларынга га бүрүзүндө 10 центнер, а сугаттыг черлерден 14 центнер, өске-даа культура-лардан бедик дүжүттү амырын совхозтун ишчилери

хүзүлгөн. Эртен чылдың чайгы, күскү чер аңдарылгазы-биле 1695 га чер бо чылга белеткеттинген. Тараа культура-ларынның 391 тонна урезини урдунуп, чажар шынарынга чедир арылаттынган. Оң иштиде 185 тонна «Саратов-29» сорттуг кызыл-тас урезин ийги класссты. Оң аңыда 90 тонна чыгыс чылдыг сизинин, 10 тонна картофалды урезини белең. Тараа культура-ларынның урезини хораннаары урдунуп турар. Ичирбелиг болгаш дүгүлүг тракторларын септелгези доозулган. Мал кыштагалашканыга киржин турар тракторларга техникти эдилерин чорудуп турар. Кедэ ажил-агыл машиналары—18 сепка, 18 андазын, 130 өдир, 9 каток, 3 лүдүшкү, 6 кожук—белениң шугумунда. Кедэ ажил-агыл техниказын хову-трактор бригадаларында хуваап, хову турлагарында чедирген.

Механизатор кадрлар совхозта четчир. Дөртен бир механизатор кадрларга немей он беш ийжин трактористин мергезилинге өредип турар. Часкы сезон уезинде олар трактористтерге дузалыкчылар болгаш чажар агрегаттарга септап ажилдээр ажилдаарлар. Трактористтер курузун А. Е. Ондар удурутуп, өредилгени организастыг чорудуп турар.

Шөдөргө агротехникти чедишкенинге септелгези, хову турлагарын септар, дерини, аштан шөвөргези, өске-даа ажилдар ам тууук. Тарыгага белетке талызы-биле совхозта четпестер чок эвес. Оң четпестери чылдап, часкы хайымныг ийше эки белеткеди, организастыг кирер дээш бүгү-ле хөмчөглери ап турар бир.

Н. ХАҢ-ООЛ,
«Большевик» совхозтун кол агроному.

• Кыстарны кыйгырып тур мен •

Март 24-те үнген «Шың» солунда ийик ателгид чүдүдү кончук сонугаран номчудум. Оңу бизанг ийик—«Шамбалыг» совхозтун механизатору Моңгун Часкал.

Часкал сес класссты дооскаш-ла, трактористин мергезилин чедип алган, оң бээр он беш чыл дургузунда тракторист ажилдап келген. Тыва туржук Иркутск, Ставрополь ийик черлерге беши маргыдалаарыга киржин, чемпионат, шаңнадып-мактадып пат болган ийик болду. Ийик улуска чоругарламас аргавыс чок.

Мен база-ла механизатор мен, чеди чыл дургузунда ажилдап келдим. Шаңнадып-мактадып-даа турганым хой. Чоңум трактористтери берге-

ле чүве, ийичалза-даа беден ажил сүрбес, ол мергезилинде чарыбас деп шийтирдеп алган мен. Бо мергезилинде дыка-ла ийик мен. Трактористтер курузун мөңбиле кады алды уруг дооскан. Ам совхозта тракторист кыстарны догөргезиң ховузе үндүрер болза, эр механизаторларын барык-ла шугузуң солуп болур. Ийичалза-даа мергезилин өзүгаар ажилдавай, бажыңарында өзүргезилери хомудачыг. Мен оларын, Часкал ийикши, трактористтеринче кыйгырып тур мен.

Комсомолчу-аныяктары ийи Бора-Хал хову-трактор бригадында часкы ажил-иш хайымныг ателээр. Ира-шоор, каткы, хөмөй-биле трактор-

ларын шимөөн-даажы капчылап турар апарган. Мында бүгү-ле чүвени механизаторларын ажилдарыңа, чурттарыңа болгаш дыштарыңа таарыштырган. Маңа келген хөргөжөн механизаторлар бо бүгүң магадаар дээринге бугуруге мен.

Мен чоокта чаа СЭКП кежигүңгө кандидаттан кирдим. Ийчанганг ону беш чылдың ийги чылы, Октябрьниң соци-

алист Улук революциязының юбилейи чылды меңэ күш-ажыкчы кедүрүшүңүңүң чылды болур. Бо өрүшкүңүңүң уезинде, мези-биле кады ажилдарыңе совхозтун тракторист кыстарын чаадым. Силерин Бора-Халге келгилерин маңап тур мен.

Люда ЛАНДЫС,
СЭКП-нин XXII съездин аттыг совхозтун трактористин.

РЕДАКЦИЯДАН: часкы хову ажилдарың уези чоокшудулап, аңаа тракторларын ийи эчтегелиг ажилдарыңга 1300 механизатор чедешес. Ийик турбуже, тракторист мергезилиңге дыка хой кыстар суурларда аңаа одуруп турар. Оларын хову-шөдөргө Люданың кыйгырып турары чедир, Ийчанганг бо чүдүдү чер-черде партия, комсомол хуралдарыңа, хөргөжөннөр чөвүлелеринге, агитквартираларга чуталажып коору чутула.

Массалыг ажилдарны бедик деңгелге

Хову ажилың ажил-инчилеринге эң харыскалалыг үе—час келген. Октябрьниң социалист Улук революциязының 60 чыл оюн чаа-чаа күш-ажыкчы чедишкенилериди уктуң, ону беш чылдың ийги чылын оңу онаалдарын күссөдиринге ажил-хөргөжү өзүга тургустуңан партияниң политиктиг болгаш култура-массалыг ажилдар код черин элээр.

Барың-Хемчик районун ажил-инчилери партия обкомунуң IV пленумунуң база СЭКП райкомунуң V пленумунуң доктаалдарын ийи-биле деткип, профсоюздериниң XVI съездинде Л. И. Брежневтиң чутазың улук сонугарга, бедик кедүрүшкүңүңүң таанышкан. СЭКП райкомунуң

база райкукомунун харыскалалыг ажилдарыңа бо талазы-биле чоңуң хуралдарын эрттирип турар. Келер дүжүт калдык болуру дээр механизаторлардан, сугатчылардан, хову ажилында ажилдап турар бугу кижилерден хамааржыр. Оларын муртунда улук сорулгалар салдырган. СЭКП-ниң Барың-Хемчик райкомунуң 1976 чылдың түнпелдерин аңаа элээр. Оң ажил-агылдарың, бригадаларын, зөөпөлдерин, хайрым-даа кижиле бугуругуң туе-туе социалист хузаагелер алган турарын чедип алган. Ам социалист чарыштын дээштин чедип амыр-биле тодаргай ажил-хөргөжү хөмчөглери ап турар.

Часкы чер ажилыңа ийи-тизи-биле 365 сугатчы зөөпөлор хаара туттунар. Олар боттарың аразында социалист чарышты калбартыр. Чер-черде партия организацияларын политиктиг база культура-массалыг ажилдарын бедик деңгелге кылып чорудуп турар. СЭКП райком агитация ажилын улам ийик күнпелдирери-биле чер-черлерге агитаторларын болгаш политинформаторларын өредилге, семинарларын эрттиргилээр. Ол семинарларга чамды агитатор эитер ас агитациядан аңгыда, хава парлагалыгы кичээлгени салыры, оң дээштин чедип амыр саңадап турган. Бо талазы-биле чер-черде партия организациялары хан-содуларын, «Брокеди», «Мол-

ния», «Ширини» чижектиг сонугарын доктаамал үндүрениң хөмчөглериң амыр чуталажып көргөн. СЭКП райкомунуң пропаганда болгаш агитация кидилин хову турлагарын, оң каасгаларын, кожор библиотекаларын, эми дузалалызың, чурт-бажыңарын, черге механизаторларын культуругуң дымтангызың дугайың база чуталажың.

Чоокта чаа механизаторларын, сугатчыларын аргадуржугазың сөдүрү-биле район төвүнүң Култура бажыңыңа оларын сөдүргө организациястап эрттирген.

М. САРЫГЛАР,
СЭКП райкомунуң инструктору.

Л. И. Брежневтиң Я. Арафат-биле беседазы

СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев Палестинаның Хосталга организациязының Нуускомунуң Даргазы Ясир Арафатты апрель 7-де Кремльге хүлээп алган. Ол найбардыг аян-чоруун кылып Москвада келген. Беседа найбардыг байдалыңа эртен. Беседа уезинде кол кичээлгени Чоокту Чоен чүте байдалың хөгжүдөлиңе болгаш израиль агрессияның урмунтарын узууга дээш, ол девисизерде душ-муурлук чорутуң одаан чайладың база аңаа чөптү болгаш быжыг тайбыңны чедип алыр дээш нийти араб демиселге Удурланышкының палестин шимчээш-ининиң ролине угландырган. Импрималист чамдык блуктер Израиль-биле эвеледенип алгаш, Чоокту Чоен чүте таарыштыр шийтирлеттинерин ургучулуп турар байдалың Араб Чоен чүте антиимпрималист фронтуну кошкандыңа болгаш бурун шагдан бээр араб черлери Израильниң эзелээрин быжыглар черуңка аныгларын ордандып турарын оңзап демделгезин.

Удурланышкының палестин шимчээш-ининиң палестин арабтарын дүрүм өзүгаар национал эргелерин камгаларыңа дыма улук чедишкенин сөөлгү чылдарда чедип ап, араб национал-хосталгалыг шимчээшкенин мурнакчы отратарың бирези болу бергени Л. И. Брежнев демделгезин. Оң-биле кады Чоокту Чоен чүте бугу талагы таарыштыр шийтир-лишкин чедип алырыңе СЭКП-ниң болгаш Совет курунениң принципалдыг угланышкынын ол бадытпап, Палестинаның араб улусунуң дүрүм өзүгаар национал эргелерин, харын мырдыңа хамаарышлас палестин курунени тургузарыңа чедир оң бот баш миннип шийтирлет-тинер эргезин хандырың ыңдыг таарыш-

тыр шийтирлээшкениң чарылбас чүлү болур ужуруг деп айткан. Женааның Чоокту Чоен чүк талазы-биле тайбың конференцияның Палестинаның хосталга организациязының киржилгени дээш Совет Эвилели өскөрлүш чок туржуп турар. Бодунуң национал күзел-чүткүлдерин боттандырып алыр дээш араб палестин улустуң чорудуп турар демиселиң дугайың Я. Арафат чуталап, Палестин Национал чөвүлелиң чоокта чаа доозулган XIII сессиязың түнпелдериниң дугайың дымнаткан. Импрималист болгаш реакцияның чимченишкиннеринге уду демиселдиң оруу-биле моон сонгаар-даа база, Совет Эвилели-биле, социалист дем-наттыштыргалыңың бугу чурттары-биле найбардыг болгаш кады ажилдажыңың харылааларын быжыглар деп, Удурланышкының палестин шимчээшкенин чүтүлүп ол бадыткан. Шимчээшкениң дүрүм өзүгаар национал эргелери дээш палестин улустуң демиселин чайгылыш чоокта база бугу талагы деткин турары дээш Совет Эвилелиңе ханы өөрүп четтиришкин Палестинаның араб улусунуң мундундан Я. Арафат илгерилгезин.

Боттарың хосталгалы, национал хамаарышлас чоруу болгаш социал депшилгези дээш, Чоокту Чоен чүте бугу талагы политиктиг таарыштыр шийтирлээш-ки, чөптүг, быжыг тайбың дээш демиселин турар Палестинаның араб улусун, ол девисизериниң өске-даа улустарын Совет Эвилели кезде деткин келгени болгаш деткин-даа турарын Л. И. Брежнев демделгезин. Ол сөрүлгаларын чедип алырыңе нүүрүндө боттарыңың хүрээлениң улам сыры наттыштырышың хөргөжү улук чедишкенин чедип алың деп нүүзөшкенин эрес-мадырың палестин демиселчилерге ол дымчтыкан.

(СЭТА).

Көдээниң чагыгларың-чөгүр хуусаазыңда

Көдэ ажил-агылы мате-риал-техника-биле хандыры-ның талазы-биле Бугу-эвилелиниң оперативтиг штавының хурады апрель 7-де болган. Бугу-эвилелиниң «Совхозтехника» каттыжышкынының даргазы А. А. Евлевскийниң болгаш санал берген өске-даа кижилериниң демделгезини бола: хой-хөй улуттук бугуругелери болуңуң продукцияң ко-дээге чорудуп бээр талазы-биле хузаагелерин күссөткел-дөө. Ол чорук чурттуң райоб-нарың хөй нурууңа та-

рыла техниказың септээр чедишкениң доозарың аргавыс берген. Оң-биле чергелештир ССР-ниң Химия улуттунуң мин-истервезууң чамдык заводтары көдээниң ажил-инчиле-риниң мурнагы улук өрелиг болуп турарын хуралга демдел-гезин. Ол заводтар январь-март дургузунда 600 муң тонна ажык минералдыг чедишкени-лерин көдэ ажил-агыга че-дир чорудуп бербес. Берези-ковтуң азот-туг воду, Невин-номскениң «Азот» бугуруге каттыжышкыны, «Наво-

н» бугуруге каттыжышкыны, Дорогобузтук азоттуг чедишкенилер заводу, Че-реповецтиг болгаш Алмакты-тың химия заводтары болгаш өске-даа бугуругелер чедиш-килдериле талазы-биле көд-өзтөриң болгаш совхозтар-нын мурнагы улук өрелиг ар-кан. Четпестериң чайладырың боттук хөмчөглериң Бугу-эви-лел штавы төлөвилээр, ол чо-дук часкы хову ажилдарын ор-ганизастыг эрттирериң аргавыс бээр.

(СЭТА).

БИСТИҢ ЧУРТУВУСТА

ЧЕБОНСАРЫ. Чарык миллион киловатт-ампер күчүдүг баштайгы автоматтыг трансформатору эң-ээрине белеткеди Чебоксары ГЭС-тин тудуу шүлүң-де эгелээр. «Запоржтрансформатор» каттыжышкыны коллективиниң хуусаа бетинде белетке кылганы ол агрегат бо чылдың амыр чутула кирер. Гидростанцияны баштайгы агрегаттарың ажилдээр чедир ол электр-энергияны электри дам-чылдыгың чаа Занисс-Горький шугуму-биле чурт-тук төвүңе дамчыдып турар. Оңу амыр чутула кирерге автономнуг республиканың хоорайларыңа болгаш суурларыңа эвер-гияны амыр чутула ул-галыр.

райда аңаа-ла эвес музей ажык дээр адаанда ажил-дап эгелээр. Ук черинд тудук кезектери болгаш кон-струкциялары кылар завод-дунуң продукциязың 50 амыр хевирлерин көрдө-шөдөрине делгезин. Ук бугуруге Ортаа Азия-нын, Тюменин, Украина-нын нефть болгаш газ ту-дугларыңе эңтей салыр демир-бетонуң, демир кон-струкцияларын, чааналга кылгыларын чорудуп турар. Бугуругени мурнакчы ажилдары музейниң бир дугаарыңа барып көр-ген.

ШЕМАХА. (Азербайджан ССР). Виноградск районун ол улук төвүңе чаа автовокзал баштайгы пасса-жирлери хүлээп алган. Шиден болгаш бетонодан кылган бажыңда пассажир-лерге база автобус чола-чыларыңа таарымчалыг бугу-ле чүдүдөр бар. Мында 200 олуруттуг манашкын залы, ийик болгаш шаш-тың өрөөлү, культура-амы-ралдыг өске-даа черлери бар. * Бо чылын Азербай-джанга үш улук автобазы-ның тудуун доозар.

ГУРЬЕВ. Урал хемин адык кирген аксында часкы балыкташкы эгел-дөө. Улгаттыр каттыр-тырган 36 балыкчы зөөпөлор чердеринче үнүшкен. Олар ай дүрүзүндө 100 муң центнер дире балыкты тудар ужуруг.

БОКТОР. (Хабаровск край). Горин хемин кежиг-ген демир-орук көвүрүңү сөөдүг быжылашкыны дерири доозулган. Ол тай-га хемин аажок шапкын. Ийчанганг тудуужулар кол ажилдарын чазын суг улга-дыр бетинде доозар дээш кончук кызып ажилдаан. Горин хемин кежигген кө-вүрүг—ВМН-ның чөвө үчөстөгүнүң чутула объек-ти. Бо чылын ону ажил-далга кирер деп планна-ван турган. Ийичалжык коллектив бугу ажилдарын Улук Октябрьниң 60 чыл

МИНСК. Баскыштыг му-зыканың фестивалы Бело-рустун куруне филармония-зының концерт залында эгелээр. Аңаа Минскниң күссөдирчилеринде алы-да, Москваның, Ленинград-тын, Вильнюстун музыкан-тылары, а ол ийикши бас-кыштыг музыканың сугар-гытгы обьекчылы. Ираган-нын уран чүдүдөр акаде-мияның профессору З. Ружичкова киржир.

(СЭТА).

Совет Тываның найысылма—Кызыл хоорай бөгүн. С. ФЕОКТИСТОВТУҢ ФОТОЗУ.

КУШ-АЖЫЛДЫҢ БАЙЫРЛАЛЫҢА УТКУШТУР

ЧОННУН АКШАЗЫ-БИЛЕ

Ленинчи кыял субботниктер... Чыдам-ча часты орта айында болуп ол субботниктерге бистия чуртууветуу мывалон-мывалон ишчилери массалык биле киреки, бугун хунун дургузуна эи бугуручугу ашылган, эмаш эвее аш-ш-тунуг хей ажылдары кылып турар. А субботник хунунде бугу чонун ажылдан калн акшам-биле чуну кымы турармы?

...„Боттарының хууда эгелээшкини-биле ажылчынарның организастан турары коммунистиг субботниктер кедергей улуг ужур-дузалыг болуп турар. Ол — буржуазияны дужуреринге бодаарга, дыка берге, дыка боттуг, дыка үндезинниг, дыка шитпирлиг

эргилдениң эгези-дир, чүге дизе, ал — бодунуң хуузунда шаттыламчак, сандаргай чоруун, биче буржуазтыг эгоизмин, ажылчыга болгаш тараачынга каргыштыг капитализмниң арттырып кааны ол чаңчылдарны ажар тиилеге-дир“.

В. И. ЛЕНИН

УЛУУВУС КИРЕР

Иракты Монгуш-Тайга районун ажылчы чонлары Ленинчи субботникти организастан турары коммунистиг субботниктер кедергей улуг ужур-дузалыг болуп турар. Ол — буржуазияны дужуреринге бодаарга, дыка берге, дыка боттуг, дыка үндезинниг, дыка шитпирлиг

Бистия районун чурттап чонундан апрель 16-да 2400 ажыг кижиле субботникке уер. Районда бугурулге черлери ашаш, оон экономикааның кол адыры мал ажылы болганын хей кижиле кайжаалар турарына болгаш септеринге ажылдар. Оон-биле төрөлештир кедир кыша белеткев ажылчыга холбашка хей чүдүлери кылары планда кертүнген.

Былдым чаа театрының тудууча ажылдап турар бригадаларының бирги одурунда М. Горбачевскийге улуртаткан бригада чорун турар. Бу бригадалың тудуучалары март айның планын 150 хуу күсеткен. Мурнакчы тудуучулар субботник хунунун оонадазын ийи гатап ажыг күседир деп хүлээлгени алган.

БЕШ ЧУСТУ ШИЛЧИДЕР

Шинарлыг продукция бугурур дээр эки ажылдарыңа, мурнакчыларга дечкежир, оларның арга-дуркузун шинарлыг алырчык СЭКП Төп Комитетиниң чонуну кергелев баранарыңа бугурур турар улуртуңуң ажыл-ишчилеринге кыйгырчык халык кылдыр республиканың хонуну бугурулгелериниң биринчи Кызылдың алгы заводун коллектив бугурур турары продукцияны шинарлыкка кол кичээлгеи улаңдырган.

КЫЗЫЛЧАЛАР БЕЛЕН

В. И. Ленинниң төртүтүгүн хунун таварыштып кымыл субботникти эрттирер дуйында Москваның мурнакчы бугурулгелериниң эгелесин саналып Кызыл хоорайның ажылчы чонлары ийи-биле дөткөн болгаш аңаа белеткев ажылдары бо хүнерде бугуруу талалар чорудун турар. Бо чылга субботник овозагы байдалды — ол Улуг Октябрьдин 60 чыл болган оон демдегээрлик чылда эрттер. Субботникке белеткев ажылдары ову эрттирерини хоорай итамы хойга алган.

Ажыг күсеткен болган планда ажыг 22 муң рубльдиң продукцияны бугурур. Делегейниң ажылчы чонларының улуг баштыгы В. И. Ленинниң төртүтүгүн хунунге алар болдурур. И кварталды бистия бугурур коллектив шилчи шилчи кварталы кылдыр турган. Боттарының күжүвү, курлавырыңа саяп көргөш, күш-ажылдың байланыгына чейир продукция бугурурениң 3,5 айда планын күседирин болгаш пландан ажыг 30 муң рубльдиң баран сайгарыңа шитпирген биле.

Апрель 16-да ажылда үнгөн хей чонунд аш-чөм-биле кайра-кайра баса ол хуну чорудар мусса-политиктиң ажылдарыңа дуйында айтырылганы бо хүнерде чейиле кылдыр шитпирген эл алган биле. Хоорайның бугурулгелериниң хей кижиле субботник эрттиреринге тураскалдууларды болгаш шитпирген эрттирериниң оон, ол хуну хойга тулаң алган ажылче үер юску аңаа ташыңа дурунурары, планнарыңа белеткев ап турарлар. Нивитан-биле чуртаалар аңаа белки бугурулгелер ашылгандарыңа негетинер бугурулге чүдүлери белеткев, башка катар мывалон ап турар. Субботник хунунде кымыл ажылдарыңа хейиле кылдыр болгаш хемелелиң көдөрөгөйлү улетир бугурулгелериниң коллективтериниң ажылдары ол хуну боттарының ажылдары черлеринге ажылдар, продукция бугурур, транпорт бугурулгелериниң чолаачылары Абган-Кызыл армияга болгаш республиканың иштинге чүкк соорт хуну ажылдар, тудуучулар болгаш салгы башка амьдарал хандырылга черлериниң ажылдары, аки

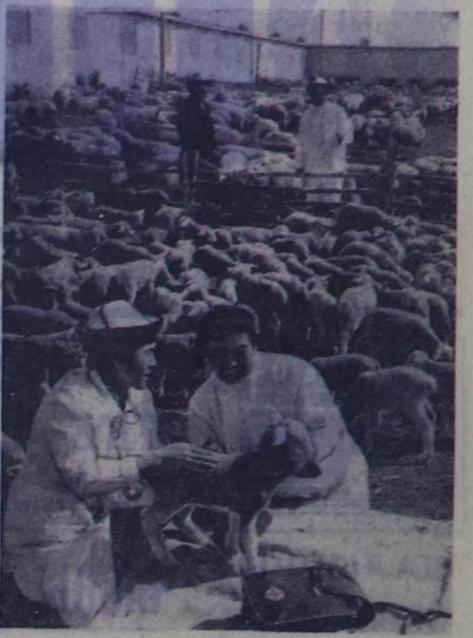
ЧААГАЙЖЫДЫГА ХЕРЭЭНГЕ

Кайра-кайра турттып бугурулгелерине коммунистиг субботникке белеткев кайраган. Ону совет кижиле бугурулгелериниң башчылары, чаагайжыдылганын улуг херге кылдыр үнелер турары чачылган болган. Төс-Хем районда Чогурузаа колхозун субботник башкары комиссияны ажыл планын баш бургунар тургусан. Апрельдин 16-да чече кижиле ажылда үнерин, чуну кылып бугурур учурлар аайы-биле хуваңган.

Ажыг күсеткен болган планда ажыг 22 муң рубльдиң продукцияны бугурур. Делегейниң ажылчы чонларының улуг баштыгы В. И. Ленинниң төртүтүгүн хунунге алар болдурур. И кварталды бистия бугурур коллектив шилчи шилчи кварталы кылдыр турган. Боттарының күжүвү, курлавырыңа саяп көргөш, күш-ажылдың байланыгына чейир продукция бугурурениң 3,5 айда планын күседирин болгаш пландан ажыг 30 муң рубльдиң баран сайгарыңа шитпирген биле.

Школа, кунтура болган

«Кыргыз ССР-ге нарын дүктүг болгаш чартык нарын дүктүг хой ажылы хөгжүдери дүргеледир». (1976-1980 жылдарда СССР-ниң улус ажылы хөгжүдериңиң кол улаанымынчылары).

НАРЫН ДУК

Кыргыз нарын дүктүг хой ажылы хөгжүр турар. Эң эки хойлар 4,5-тен 7 чедир килограмм дүктү берип турар. Ол дүк дээр сорттарын пестерин кылырчыга ажылдаттырар. Амгы үеде кирүүнө чорудуп берип турар он тонна кыргыз хой дүгү бугурунүң төс тонназын нарын дүктүг көдөннарман ап турар, республикада нарын дүктүг хойлар 9 миллион баш чедир турар.

ҮРЕ-ТУҢНЕЛДИГ КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГАНЫҢ ҮЛЕГЕР-ЧИЖЭЭ

Бугу — апрель 9-та — СССР биле Ирак Республиканың арасында найыраалың болгаш кады ажылдажылганын дуйында кергелев ат салганын беш чыл ол болуп турар. Бистия чуртарының арасында найыраалыг харилчаларыңа хөгжүдэлериңе бо кайгычтыкты болуштуруу ийи чуртун хей-иштин чыдам-ча калба-биле демдегелер эрттирер турар. «Керээ болза аңгы-аңгы чүдүлөр талалы-биле калбак кады ажылдажылганын бижиг үнеленип болу берген. Ол дээр бистия чуртувус биле Совет Эвелелинин арасында харилчаларыңа бижылганыңа чач үе-чала-биле эгелес улуг ужур-дузалыг документ-дир. Оон-биле чегерелештир ол керээ болза долу деп эртеге, национал суверенитеттиң хүдүлдеринге болгаш бот-боттарының иштинге херектерин холгаар-лаштыгы үнеленип, ийи чуртун арасында харилчаларыңа чейинкиңиң хөгжүдериңиң бугурулгелер үлгер-чичке болуп турар» — деп багзал «А-Суава» голдун бижик.

Коммунистиг субботник хунунде нивитан-биле 825 рубльдиң ажылы кылдыр, а оон беш чыл фондунга 450 рубльди шилчидер. Н. КУУЛАР.

Иракты Монгуш-Тайга районун ажылчы чонлары Ленинчи субботникти организастан турары коммунистиг субботниктер кедергей улуг ужур-дузалыг болуп турар. Ол — буржуазияны дужуреринге бодаарга, дыка берге, дыка боттуг, дыка үндезинниг, дыка шитпирлиг

«Экономика ботгаш социал дөйшмалгенин оруу-биле чорал, Совет Эвелелинин талалыңа эи-сеткил каттыштырылганы болгаш дөйшмалгени кайра-кайра алыр дээринге прак улус бугурур болу» — деп, Ирактың Революстуг комиссийа Чогурузаа дуйында чурталыңа Салдам Хусейн бо чылдың февральда бистия чуртувуска чораш, оон-биле СЭКП ТБ-ниң Политбюро кежигуну, СССР-ниң Министрлер Чогузуниң Даргазы А. Н. Косыгин удуржиң турган үезинде медеталган.

Чылдар болгаш кижилер

ИЕНИН БУДУЖУ

Шагын дөрт аркадашын бирөөнү чакыра Тамира Степановна Бекшаева тороон заводта эм алып турган кезинде...

од кады улектин, сагыш чогап, дүрүңдөп келген. Бүдүрүткө даалганы акжар күөсөдүн турар мен...

турар өң-өрү, малаңгы ол-ла заводта кады ажыдап, барык кожа курттан турар эки, ийик өөр дектин ажыгыны...

Тамира Степановна амырдыгына 1980 чыл утундуру-бас, оң өөрүнүсүнүн, ас-кеженин эгезин салган чак ыч болгон.

Бүдүрүткөн акжыктым, продукцияны ишмери дөш амырдыктын чүчүң-биле депкен хемчөөнү болдурун...

Тамира Бекшаева иштин амырдыгына хероаженир бисте турду, бүдүрүткө даалганын, коллективтин алдында куулузас...

— Эр, хероажин ууус келер кышын, күсүк, чакы, чакы — чекке идиштери бо заводта будурун, кышбаан дээр — деп, ол чутулаалы-дыр.

Тамира Степановна майаа акжыдап келген ол чеди чылдарында, тороон заводтага чекке продукцияны бүдүрбөөн дээрди Күн-ажыктын бүдүрүткүчү бестирерге техникти чаартылааларында...

Хероажин кыян — бажыктын эези, оң наастактын, бажык-балгатын эиме-сескени хантырлар, кыян чекти чекти, дараан хеви хектеп диктир. Ол шак ындаг идиштерин бирөөн дөрөнн кады ажыдап...

«Партия биле уауе ажалды амырдыгында мадырларыга амдыны чагай, арбын хлеб дээр өөрүң четиргенни чутула-даан», «Муражыларын дуржуугаа» — бүгү бригадаларга болган хектерге дамчыдыр...

«Партия биле уауе ажалды амырдыгында мадырларыга амдыны чагай, арбын хлеб дээр өөрүң четиргенни чутула-даан», «Муражыларын дуржуугаа» — бүгү бригадаларга болган хектерге дамчыдыр...

«Партия биле уауе ажалды амырдыгында мадырларыга амдыны чагай, арбын хлеб дээр өөрүң четиргенни чутула-даан», «Муражыларын дуржуугаа» — бүгү бригадаларга болган хектерге дамчыдыр...

СОНУУРГАКТАРГА

ДИРЛИН КЕЛГЕН БАЛЫКТАР Ичкен чек чептен турган чүе. Сык сулар шууг доңал турган. Хемжин жидымыга бир-ле катан салуусун чоррак мен.

аңгы берт белди той алдым. Шугу-ла дошта чыгышыман, Оларын зоора тыргыл алыш, ан чоран шодойымче сун алдым, Олжанын бажымыкта эккелеши, сууга почалче кири каалтым. Эрди бээрге аштаарым ол.

кадым. Бар ыш артына чаштымы туруп алаш, макап тур мен. Ам доран мору-ду бо орукта артер ужуру-ду, шимжени дымнамап келди.

«Сата-ның корр.»

«Сата-ның корр.»

«Сата-ның корр.»

ЧИТА ОБЛАСТЬ. Читанын геология эргеледини Зайбалыде комплексити геофизика экспедициясы ам областын сонгу талааи райондарын черини иштин өөрүнүн хероаженир турган Удоканын чекти, бокситти, хөмүр-дашты, демияр черини шимжени аларын эгеледини болдунар арганы боор.

Геологтар аэрогеофизикти тырттырышынын кылып, чер адынын ишчилелерин чордуу турар. Адыланг медээлерге үндөшкөн турган, БМ-га хамаарын турар девекээрлерин геологтук чүрүн кылып тургууар алаар.

ЧУРУКТА: гравиетрикти шимчеле болуунуң начальныг уауе геофизик В. М. Кравченко. Оң баштан турар коллективти өрткен чыдаа ажыдарын түңкени-биле геология эргеле-линде эң-не дээр деп санааи, а В. М. Кравченко «1976 чылдын социалистик чарыкын тывалыгы» деп демдек-биле шычактан.

Г. КАЛАЧЬЯНЫН ФОТОУ. деп унес, Муң-муң кымыс-кактар морукче ширеке бердилер. Чаагартып салынын ойбайгы ол. Оозу гарын-даа улам кымыскактарга бик-тай дөш бер турар болду. Шыгынар-ла, ширеке.

Кымыскак дээр өөрүнүң эмгелеги-дир деп чүеми ычан сактып келдим. Хөд-дөй ачыштар реалгиздеп америкерде кымыскак өнөк келер өөрүн дуржууламы ачылар менэ чутулаа турган чүе.

Е. БАРАТАЕВ. («Работница» журналдан). Кушта стагнация. Чыта областы.

ПЛАКАТ ДЕЛГЕЛГЕЗИ

ССР-ниң УАЧ-инде апрель эгезинде амыттыган «Тилгелгелери 60 чылды деп делгелге Советтер чуртуну тоогуну уран-иштер плакат дым-биле көргүзү турар. Революту барыкалаларга болган хамааты дайышын фронттарына мадырды биле тургуу-ла, баштайгы беш чылдары амырдылар чак суу-биле өөрү дөш күш-ажыкты дөмөстө киргизиле, СЭКП-ниң XXV съездинде иштинтерин амырдыла боттидырышынан, коммунист тургузушунун өндүр-үзү тургууларын иштинтеринде оола турар кижилерни дугайын чооста чаа нардан иудурен политикти ийи чүе плакаттарга санап көргүсөн.

«Ленин курттан чоран, Ленин дүрөг. Ленин моон-даа сонгар туртуурга!», «Партия — бистиң үенин угаамы, адырды башта деп плакаттарга денкич адырдыны тивелгезин, СЭКП-ниң болган Совет күрүленин тайбыга мыкшыдып политиканын чедишкенини, социал-экономики хероаженин планларын күөсөдирине бистиң уауе уауе чедишкенини тодарты көргүзү турар.

Плакат — аглантаар, бүдүр-дир болган кижилер өөрү-дүрүс. Ол — наа амырдылар тургууларын дөш денмесиди мурунку олурунун уауе чүдү-дүр. Оларын куу-ла көргү-дүзү турар чүдүдери — хоорай-дарын болган суураарын кууучулар, шолдери, фабрикаларын болган заводдарын чектери, хөвү тураларын болган түдүк шолдери бооп турар.

«Партия биле уауе ажалды амырдыгында мадырларыга амдыны чагай, арбын хлеб дээр өөрүң четиргенни чутула-даан», «Муражыларын дуржуугаа» — бүгү бригадаларга болган хектерге дамчыдыр...

«Партия биле уауе ажалды амырдыгында мадырларыга амдыны чагай, арбын хлеб дээр өөрүң четиргенни чутула-даан», «Муражыларын дуржуугаа» — бүгү бригадаларга болган хектерге дамчыдыр...

Араганың үстүңге чам үнер

Амдыралдык эки-багын көрүп мага ханган, барык адын хариык надымы Серемма Бай-нариева болууну кыраан на-нынын наастап чоран оглу-дун оглу. Тоданы амырдыларын өөрүн беш амырды-найы чыда, олурчугу боду боор канчап болуур. Кирган кижилерин холдуга өскен кижилер чысып болган уан боор, ыччанган оң уркуу-биле бети дээр-ле өске кыжык на-ра сагымыс болуулар.

Оң кадына огулуун оглу Били-Кол куртуугу чөчөгөш шимчип, школага өрөшүн кирген. Португо класска чөдөр эки өөрөшүн, сөскө чөдөр чүрүм-сагыла урун диртеп, тавында көрүп ортан.

Эрткен чакыи А. Дөкөнпөн кирган нешин ап турар пейзаж эезиш, оң кадында демитер болганчак-ла спектакл гаватар апарган, а ала-нези өчө барык-ла көрүмөс боорга. Били-Кол суурун кыже-хангынга дуалакчалды берген. Күзүн школага келер ой чөкшүлүп олурда, ол база-ла онгар-дөккөр болаштылар: канчалар да болганга, орту-мак билгени школага эес, ачыкчөгө дозуп адыра эңилешке деп шивтирге келген.

Тол тос дугаарга келер турган, Кызылдың № 1 профтехучилищениге кирч алган. Баштайгы үезинде чак келген кыжык школага чүрүмүңгө өөрөнч каган болган, харында солун болган Мында Били-Кол куртуугу кады-кожа курттан өскөн солдар хөй болган. Учылдыла чүрүм бөл-бөл, ичылдыла-да ичылдыла, суру-дудуларын школага деп өөрө-пөчкү адыныла били ужура-ла бар — барык-ла уауе кыж-деп көөр. Ой невинде болду деп мнвир сөй. Ол байдалы шада шору апарган оолдор, сагыш хандыр ажылап турар. Төдөр көрүп турарга, чамдык-тарын харында сула салды-нын, уауе кижилер өттүдүн

арагалы, таакымчал-даа тур-гудар болган. Дүргөн-не ол туртуугу өөрөшүн кичөөн, демти чүдүдүрүлүшүн чам-дыкты турганга таскы кезе ди-ден аптар, дашканын дүрүндө алмай кааптар апарган. Кол-ла чүе, олар мнвир да-гары карманга «аап-саап» чар-гында алкыам иратпас сагыш кирген колден.

Ону кайман тывары? Демги оолдарга чү боор — ханы ынак, бай-шыркан ала-не бар-ла болгай. Суббота сагымы-ла Били-Кол кайы сөн дөш ка-кан чылдытар. А чамдыкта харында-ла пачында биле поне-дөшкөч-ла ачылганга болган боор. А Толд оң чыгыш чөд чүрүтүлүшү хөлеге-көрүчүк ишкан олчан өттүдүн турган. Кысказы-биле, чыгыс кү-дүн-не оң азын-чак калы-комжа ойнас өөрүң тавыт-кышканы кыдыр өскерли калган. Чоорту үчүлгөңдө ол узыныштып, кичөөлөрүн уауу, бо-ла чана түтөш келер апарган.

А бир-тэ оң дөр чыгарган чөри үчүлгөң болганда, Били-Колга ову кый дээр боор. Эес чык башкылаң келген башкылар дружинактен чөри турду-ла, көргөттишин, мөн канчалар сөлөр дөшөп, көрүм-чүрүм үрөн кижилер арзымыда дааан чөк бажыи тургуулар. Ол-ла башкылар дөжүрүшүлүп, КИТУ, ХИТУ болуур школага сагыш чөдөй-дүн турарын, оларын арзы-дан арадалашкынар, согуш-соода уауу, суурун көрүм-чү-рүмүз үрөн, школага үе-чөре-үезге багы салдарын халды-дын турарын көдө Советке билдиртип келген. Ыччаларга оң даргалары оң дүө-рөзөгөңе кулак салдыны кон-чү-ла хөмүлөчүчү.

Бо чорук бодун каанан соонда, № 1 профтехучилищени директору К. Ф. Шипагын бир-дө хүн хөнертен Били-Кол көдө Советтин күсүмүсүн чак даргазы З. Д. Серечко те-

лефоннаа. Директор ол суур куртуугу сургууларын ала-и-дирини хуралын кыдыр кү-дөшүн илерелип, оларын чыкы аларында дуулаарын дараган дилөөн. Күүсөк дара-газы ала-и-дирини сандырын, чамдыктарын көтөргөга кел-гачтир, чыгыш-чыгыш наап.

Даргазы көтөрдүлөн мрак эвес курттан турары-ла чалан болган. Орайтамы Били-Кол суурун күдүмчүлү директор чырыла бөргө, дарга үнө чүгү-рүп келген. Суруудуларын чаваттар чоруну соосалды талазы-биле директор-биле даргалын арзымыда азын-ле дугуруңга болган кире. Эң чүрүтүлүшү ол чорун деп бар-галыда, Серен ол үчүлгөңдөн сургуузу кижя амырдыга чөдүн каанын чутулаалыкан. Кай-гарчык чүе чөд дива, дирек-торчүк ол дугайында бир-де дугаар дымнап турары болган. Ыччан республиканын барык-ла орта хөдөң-дө боу хамаар-ылталыг бугу организацыйа-лары ол көрүчүгүч дымнадып турар берген турган. Ол на-чан оңу бөлбөшү? Профтех-өөрөшлөгө эргелекчиңге бе-зи дымнапкан турган болгай.

Эрткен чылдың ноябрь 17-ды Кызылдың № 1 профтех-училищенин үшкү курсула-ры 48 харыг Геннадий Ман-дыл-оол болган Олег Хава-ран «акшала» алды эдгет-ди алы-чорунче аштамдыр. Дөкөнпөн Толын эдерип ал-ганнар.

Эрткенде оң хөйкүлүп турар тороон нези чөдүн кел-дирге, ол чүте келгени ай-тырган. Иези (оңу олдары алай, алай бөшү дивес) ша-дын алды дөшп келгени аяк чутулаалы. Тол уруглар чамыга олурчү калган, а не-зи конторже акша алдыр дөш чорупкан.

Удавалда нези чөдүн кел-ген болган оң манан турга-ны — чыгыс рубль-даа ол-дунга бербөөн, Оозу кезээдеги-

ан дег, халың эшрик, элерт-көп ийи өөрүң болган. Эзөөн дүрүңдү-дүрүң, кайнар ийик, чоруп каан. Тол оң өй-дө шкافتа турган хөрөкөт-көрүп каан. Амдыла шолдөр аксы ажылап бир шякылды чорган.

Дунжуда курттан турар тө-рөдүлүг Хаваран Олегке оңчанын сөгөт чөткөн. Оозу: Геннадий тын амырды дөш. Оңу база-да доран тын ап-тырлар утбанын өшөт тур-ган. Орук ара Дөкөнпөн Ала-толин карманымла бүдүш и-шин ушун эккелең: «Ижаң-көн биле бе?» деп уаулаган. Чүдүмөшүн чүте Дора ден зуру бар болган. Ген-надий Лора-биле кады иш-тин өрзөгө кирген, чугаа-лашкан соонда, дөмгүн оол-дарга стапан ап берген. Ара-ганы ужелө тоду ийик алганнар. Үн кыжыктын ийи-нэ чык чөткөн, а бирөөн паан чөтпөө — 16 харыг.

«Үн өжикчын» арагазын ижин алган, ол оңу каттын ийи узуу (араганы бир ду-гаар эвес ижин турары бил-диртүр болган аар) гитара-лар дөш бир бөшкөчө ба-зылган, а бичилин (башкап-оорганым уауе кижилерге кайны дөкөнпөр чүрөк-хө-рөзө ана-ла хөкер, алай суу-нда сууң кезип, тандымы-даа арта база берг дег кы-дын келген, «А, араганы бе-зи ийиктен, таакымчал, чор-гаар бажыи турар көчүрү эр кыдыр ийиң чылды кады ө-өрөнчү турганы школаты ө-өрүнчө көргөттүңе аар!»

Эрек хөре көшөп ораан алган, кулмучура кызылды бажыи чоран. Кулмучу дем-ти арта база берг дег кы-дын келген, «А, араганы бе-зи ийиктен, таакымчал, чор-гаар бажыи турар көчүрү эр кыдыр ийиң чылды кады ө-өрөнчү турганы школаты ө-өрүнчө көргөттүңе аар!»

ның, хөрим аксыга турда би-рин оолчүк эдиркен уауу-на кижя кулмучтан ортп чык-кан, оң доран талы каан — Егор Дозур-Хаа алды харыг дымнама Шобанын элертин алган чынып бар чоран.

— Боор келем, Егор — деп, Дөкөнпөн өөрөңге чөд-чүл-дөш Егорун кый дөш. Оозу дүмдөш чөтпшпаш, чүдү-дөш дугайын сезимин, кы-лаштан келген, танып каан. — Чүү чүеа аал? — деп, Егор ычта-мычта чораш деп-тырган.

— Таакым чөр бе, аал? — Таакымлаар эвес, кайман келер боор. — Оөдөкө эр-дир сен аа? — деп, билиң дөш, Егорге тымылаң чутулаалы. — Паа! Канды кончүт ара-газы кижя сен, Толя! Ара-га ижиктин бе? — деп, Егор кайгал айтырган. — Сен оөзө хамаан бе! Ке-дөроо болдуна, чула берип-теди бе? — дөш, карманым-ла демги бөшөн ушун эк-келең. Егор болдуң кыска намырдыла эң оөзөгү ийи-үн бажынарын кылаң, кул-мучта олур дүшөн. Чал Шоб-ан карагыда чүрөңгү Ужол-ру орта-ла билей, алды айымыга таварымкаш ала-соора били, мнвир бадыр-кап.

1976 чылдың ноябрь 18-те Били-Кол суурун Тол дөр кулмучтуңга, орай кезеж, 43 харыг Егор Дозур-Хаа амы-тымнан иччаар чарылган. Суд бо чылдың мурт айның 10-ла Били-Кол суурга бол-ган. Тыва АССР-ниң Дөдү судунун үнүшкүнүгү хура-нын ол судук коллегия кел-жигүчү Б. М. Чымба дарга-лаан. Хөре үдгөдүкчүн борга ажы-биле өчүрүлө өскө ар-галы чөк болган. Көм-буруу чөк, апаа, чоран дүмдөш чүте олурчүң, ол судка чогум чөтө тайлырдыл шы-даван. Ону кыжыктырар-

даа хире эвес четир факты-лар-биле суд бүрүн чөсө-лөнгөн-даа турган. Алаотыл Дөкөнпөнниң ка-ды арагалан ийи элээди кир-дү, судга хөриң болуп кир-дир узуруң таварымкаштар. Бирөөнүң судга үш бөшпү үнүшү, суд даргалынын ай-тырмаларына молдү-калды харымлап турган. Бирөөн оң шада сөрттөтүшүн кымыс-даа, хамык хөретки (оң шя-дыны нэзи чөтпөш ийи ар-галатканын) болуудан чы-лаңды аларын орадышкан. — Үчүлгөңгө бо хөреке керикшөөр ужу ислерни сайтары көрүң бе? Канды көмчөг хөдөткөшөл? — деп, судга уауе төлөөлөрү болуп олурдуштынар О. Полат биле И. Иеруб улаа-дараалаштыр ийи хөруудан айтырарга, бир-гөөн: «Ийи-ла дээр, «Чөк-даа дээр».

Бо үчүлгөң сургуулу кижя амырдыга чөдүн каарга, дү-вүрөшүн кыдыр сагылаң болган мыда комсомол, проф-тезия, өске-да хөй-иштин организацыйлары сургуулар-ның көрүм-чүрүмү шимчын-радыр талазы-биле кошка көмчөг ап турар деп суд тү-нөк үндүргөн.

Судга күрүнө алаакчымы — республика прокуратурун орадыкчы И. М. Булатовту бодуну чугаанын шяктык сайдымыга олурчү турар анык кыжык ала-и-дирини адырыңга кылаң бургуула-дымыкчыныга катышыңе ар-га чөк. Семс-оол болган Ча-маа Дөкөнпөн дөдү-ла ара-галарга, уруг-даргалынын кы-жыкыңгөңгөңне орта кичөөн-гей салбас дөриңин дуга-йында хөмүлөдүр суука бер-дирген өчүдүрөң тодарты турган. Оң турукчу оң азы-ран каан кирган нези Серем-ма Дөкөнпөн — бо көрүчүгүч үдүлгөшкени болуп турган дүпө билбес элрик тургалын боду мнвир чутулаан.

Тыва АССР-ниң Дөдү суду-ну үнүшкүнүгү хурамы А. С. Дөкөнпөнниң 9 чылды шимчын хөрууга хөстөл-түлүп каан ийилер деп док-таалды хөдөш алган. О. НАМЧЫЛАК.

Дүүн Кызылга

Республиканың бирги мери дөш хөстүг хөрөш маргалаа-ам дүүн наймылаамды уугу спорт амыла амыттыган. Мында республиканың спорт ивентилдериниң, районнары-ның, өөрдөдөгө чөдөшүн эң күшүтү, арга-мергежидиг 130 хире мөгөн чыдала. Оларын араңда ССР-ниң спорт мастерлери болган спорт мастерине кандидаттар болган өөдөр шырак анык мөтелер бар. Спорт мастерлери Вал-дрий Ооз, Ооржак Чадамба, Федор Ондар, Чөкшөк Болат-Иван Хурагы болган хөчүм мөгө Ооржак Давыд база өске-Ива шире бо уауе маргалада кирген турар.

Маргалаанын киржичилерин ийи болуке үскөн, Бирги-инге районнарым, Ак-Дозураттын, Хөвү-Аксынын, башкы институтуң болган өске-да өөрдөгө чөдөшө ресерым спорт ивентилдериниң командалары хамаарын. Ийи болу-ке кирш турар командалык тавыкчыларын республиканың Күш-культура болган спорт комитетиниң шимчир куботка-рын, бирги чөдөгө дипломнары тыспыр.

Table with columns for program names, times, and locations. Includes programs like 'Медээлер', 'Эртенги гимнастика', 'Музыкалыг программа', etc.

АГААР Бөгүн республикага болган Кызылга шокор бузултулар, чагбас. Хаттын дүргөнү секун-дада 3-7 метр чөдөр. Атаарын температурасы барыи рай-оннарга 12-17, өскөшөргө 7-12, Кызылга 14-16 градус чыгып болур.

ӨӨРЕДИЛГЕЖЕ ЧАЛАЛГА

ССР-НИН ИХМ-НИН ДӨӨДИ БОЛГАШ ОРТУМАК ӨӨРЕДИЛГЕ ЧӨР-ЛЕРИГЕ КУСАНТЫЛАП ХҮЛЭЭП АЛЫРЫН ТЫВА АССР-НИН ИХМ ЧАРЛАП ТУРГА.

Өөрөнч хуузаам дөдү школага дөрт чыл, ортумак өөредити чөдөшүн ийи чыл. Школага ИХМ ортаннарыга ажыдадыр-биле дөдү болган ортумак өөрдиңгити ту-кай ортаннары бөстөкчү.

ССР-ниң ИХМ-ниң Омскиде дөдү школагына болган Ир-кутскин өрт-техникти училищениң 30 хар чөдөр, Совет Армиянын хөрөңгөшө ширг албанын эрттерген болган эрттербөөн, долу ортумак өөрөшүн, болуун кадыкчыла-нык талазы-биле ИХМ ортаннарыга албан эрттерип болур эр кижилерин хүлөө алаар.

Кирешиниң шимгалдаларын чедишкенин дужаган бол-ган үстүдө аныктан өөредити чөдөшүн дымнакчылар-ыңга кирген кылаар ширеке келдиртиривеле хөстөмүр. Волаготград, Горькийниң болган Рязаньниң дөдү шко-лаларына, а оң мнвир Новосибирскиниң, Хабаровскиниң, Барнаулуң, Саратовтуң ортумак школаларына үстүдө айтыкан негелдөөргө дүгүнчү турар болган ширг албаны эрттерген хүлөө алаар.

Школагага кирш турарлар кирешиниң конкүрөтү шя-галдарын дугаар оорс дым болган литературуга (ас-би-ле бажымыл-биле), ССР тоогунга, адының адыга (чүте дөдү школагага кирерлер), а Иркутскин өрт-техникти училищениң кирер деп турар ССР тоогунуң ору-дунга мадөминатга (ас-би-ле) шимгалда дуувар. Дөдү өөредити чөдөшүн кирешин күөжөнөр 1977 чыл-дын апрель 30-ге эдөр, а ортумак школагага кирешин күөжөнөр май 30-ге чөдөр Тыва АССР-ниң ИХМ-ниң гадрар кидиңгичи амын комиссияны эртерин-биле келер болган дарааныла документтерин бөлүр.

Административни дугайында ачык шычылгызы, ортумак өөр-өң дугайында аттестат (боду-биле), ширг биледи азы билдирге хөрөчөлөн, өөдү ажылап турган чөдөшүн азы өөрөнч турган чөдөшүн бугуруңге база партия, комсомол организацыйаларында характеристика, 3х4 хөмчөдөдү бөрт чөкчө тырттырган 3 фотоуруктар, СЭКП азы ВЛКСМ хооромнарнын, райкомнарыны чоруткан биле.

Тыва АССР-ниң ИХМ-ниң кадрлар кидиңгичи кирешини шимгалдаларын дугаары-биле чоруткан бикчын алган кижилерге Кызыл хоорайдан өөрдөдөгө чөдөгө чөдөр болган оң дөдөр незири халас. Конкүрөт чөдөшүнүң өрткен кижилерин дымнакчы-лар кыдыр ийи санаар болган оларын халас чөм-биле, хөд-биле, иштинчө куртулага бажыны-биле элдилер.

Редакциянын АДРЕЗИ: ИИДЕКС 667000

Кызыл, Шетинкин-Кравченко кудумчу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 2-24-03, редакторун ораакчыларынын 2-35-24, 2-31-75, 2-31-75, харымсалгалыг секретарынын 2-23-54, партияны амдыралдык кидиңгичини 2-37-13, культура кидиңгичини 2-23-54, колдө ажыл-эгий кидиңгичини 2-21-47, үлетипур кидиңгичини 2-23-64, чагаа кидиңгичини 2-41-27, информация база совет тургуузу кидиңгичини 2-20-60, корректорларынын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, секретариатын, 2-23-35, солун келбей барганда 2-23-75 телефонтө долгаар.

Тираж 16332. Чыгы № 150 СОЛҮН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАПҮНЕР TC 00524